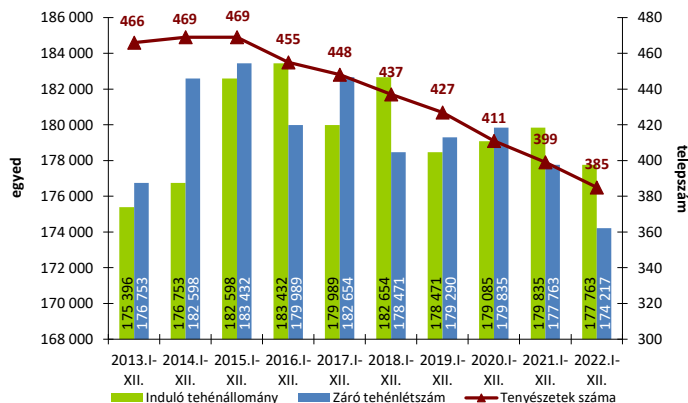
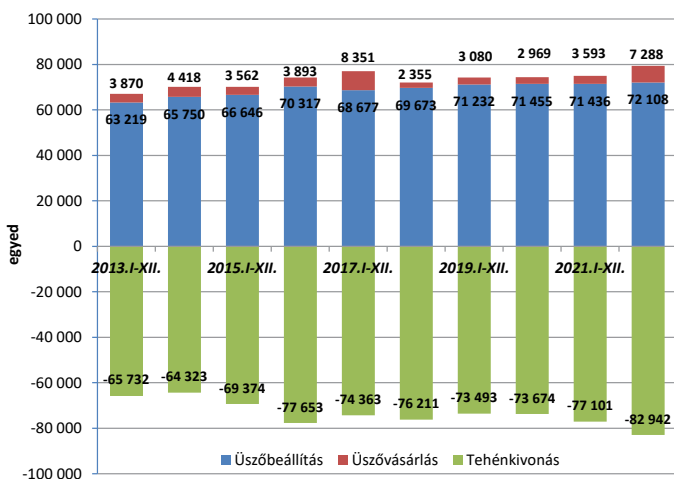

1. ábra Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2013-2022. I-XII. hó)

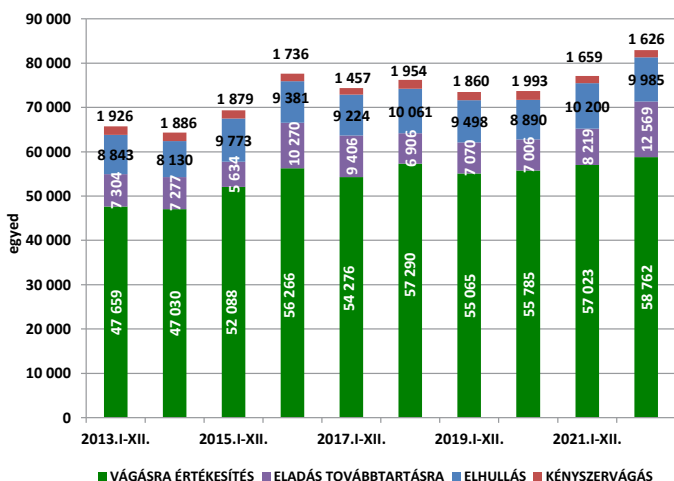
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tenyészetek száma 2022 decemberében 14-gyel (-3,5%) kevesebb volt, mint 2021 decemberében, de a termelésellenőrzött tenyészetek száma decemberben 1-gyel (+0,3%) több volt novemberhez képest. Ugyanakkor 2022. december végén 3.546-tal kevesebb (-2,0%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma az elmúlt 10 év alatt jelentősen, 17,4%-kal (-81) kisebbedett, de a tenyészetek csökkenésének üteme megtörni látszik. Az elmúlt 10 év alatt, 2013 decembere óta a záró tehénlétszám csak kismértékben zsugorodott (-2.536 egyed, -1,4%), így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 453-ra emelkedett.

2. ábra Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2013-2022. I-XII. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2021-ről 2022-re – egy év alatt – enyhén csökkent (-2.072 tehen; -1,2%), és az állomány 2022-ben tovább zsugorodott (-3.546 egyed; -2,0%). 2022-ben a tehénkivonások száma jelentősen nőtt (+5.841 egyed; +7,6%), de megduplázódott az üszővásárlások száma is (+3.695 egyed; +102,8%) 2021-hez képest. Az állománypótlás szempontjából meghatározó üszőbeállítások száma gyakorlatilag stagnált az 1 évvel ezelőttihez képest (+672 egyed; +0,9%), így 2022-ben az állománykivonás nagysága összességében meghaladta az állománypótlását.

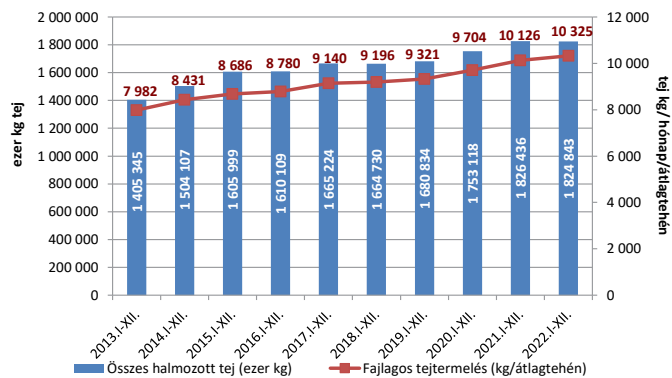
3. ábra A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2013-2022. I-XII. hó)

2022-ben az állományból kivont tehenek 70,8%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 58.762 volt), 12,0%-át (9.985 egyed) az elhullás tette ki, a tehénkivonások 2,0%-áért (1626 egyed) pedig a kényszervágás volt felelős, amelyek inkább alacsony aránynak számítanak. Ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya elérte a 15,2%-ot (12.569 egyed), amely rekordmagas aránynak tekinthető. 2022-ben az induló tehénállomány 33,1%-át selejtezték, 0,9%-át kényszervágták, 5,6%-a elhullott és 7,1%-át továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 46,7%-át vonták ki a termelésből, ami az elmúlt 10 év messze legmagasabb tehénkivonási aránya egy év alatt.

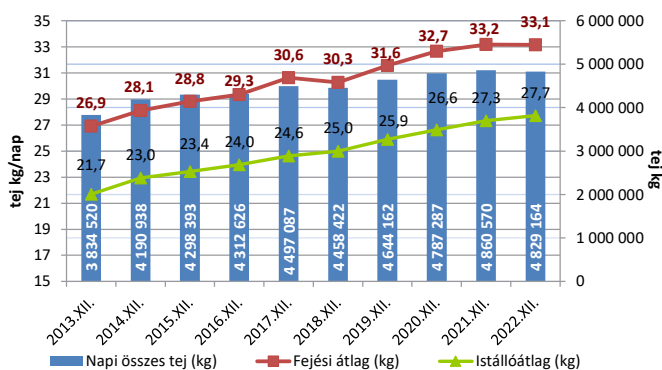

4. ábra Összes halmazott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2013-2022. I-XII. hó)

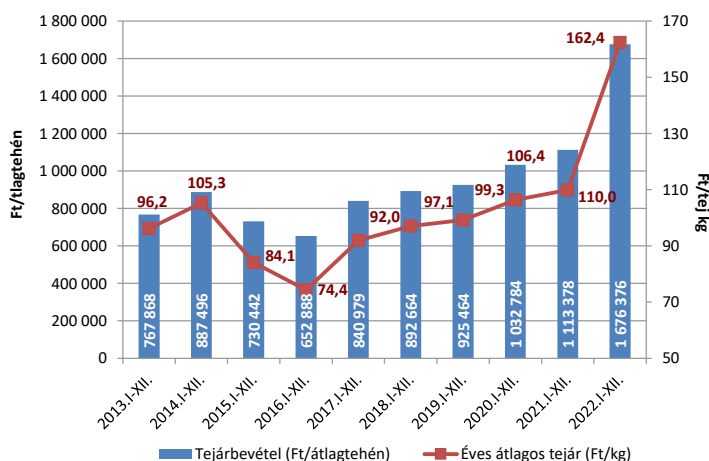
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmazott tejtermelése 2022-ben gyakorlatilag stagnált (-1,539 millió kg; -0,09%) 2021-hez képest, és megközelítette az 1825 millió kg-ot. A vizsgált időszakban a fajlagos tejtermelés enyhén emelkedett, és elérte a 10,325 kg-ot (+199 kg; +2,0%), ami az elmúlt 10 évben rekordnak számít. 2013 és 2022 decembere között a fajlagos tejtermelés növekedése 29,4%-os (!) volt (+2,343 kg), míg az összes halmazott tejtermelés még nagyobb mértékben, 419,5 millió kg-mal (+29,9%) emelkedett.

5. ábra Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2013-2022. XII. hó)

2022 decemberében a napi összes tejtermelés a tavalyi év decemberi termeléséhez viszonyítva kissé csökkent (-31,4 ezer kg, -0,6%) 4,829 millió kg-ra. Emellett a fejési átlag stagnált (-0,03 kg, -0,1%), míg az istállóátlag nőtt (+0,38 kg, +1,4%). Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés több mint 0,995 millió kg-mal lett több (+25,9%), a fejési és istállóátlag 6,24, ill. 6,03 kg-mal nőtt (+23,2%, ill. +27,8%) a vizsgált periódusban, ami igen jelentős emelkedésnek tekinthető.

6. ábra Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2013-2022. I-XII. hó)

A tehenenkénti tejárbevétel 2022-ben több mint 1,67 millió Ft volt átlagosan, 50,6%-kal nőtt 2021-hez képest, és az elmúlt 10 év messze legnagyobb éves nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés 2,0%-os és tejárának 47,7%-os (!) növekedésében keresendő. 2013-hoz viszonyítva a nominális tejárbevétel 187,0%-kal nőtt, aminek oka a fajlagos tejtermelés 29,4%-os és a tej árának 121,8%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej átlagos havi felvásárlási ára tovább emelkedett, és decemberben már meghaladta a 210 Ft/kg-ot (több mint 77%-os növekedés 2021 decemberéhez képest), így 2022-ben a nyerstej átlagos felvásárlási ára meghaladta a 160 Ft/kg-

os árszintet. A nyerstej kiviteli ára elkezdett csökkenni, amiben a forint euróhoz képest érezhető erősödésének is lényeges szerepe volt, de még meghaladta a 220 Ft/kg-ot, így továbbra is mintegy 5%-kal több, mint a hazai termelői átlagár. Globálisan a főbb tejtermékek értékesítési és tőzsdei árai tovább csökkentek, és bár euróban a magyar nyerstej továbbra is igen alacsonynak számít az EU-ban (ezen a pozíción a forint további erősödése javíthat), de a tejtermékek hazai árai már nemzetközi összehasonlításban is drágának mondhatók. Az Eurostat legfrissebb adatai szerint az euroövezetben az infláció már 10,1%-ra csökkent, Magyarországon viszont 23,1%-ra gyorsult, és a legmagasabbá vált az egész EU-ban novemberben (és ekkor még az üzemanyag ársapka is hatályban volt), és 2023 első negyedében is 20% feletti érték várható. A hazai élelmiszer-infláció pedig az Eurostat számításai szerint az egész EU-ban a legmagasabb volt novemberben, elérte a 49,2%-ot (az EU-27 átlagos éves élelmiszer inflációja 18,3% volt). A kiugró áremelkedéshez a nemzetközi, külső tényezők mellett (energia- és alapanyagárak markáns növekedése, ellátási láncok zavarai, extrém aszály) országspecifikus, lokális tényezők is (forint leértékelődése, adó és kereskedelmi politika, ár-bér spirál, hazai élelmiszeripar versenyképessége) is jelentősen hozzájárultak. Ugyanakkor a nemzetközi szinten már érezhető csökkenésnek indult energia- és élelmiszerárak, valamint a csökkenő magyarországi vásárlóerő és az erősebb forint mind a hazai nyerstej árak további emelkedése ellen ható tényezők.

